

A close-up, high-angle portrait of Václav Klaus, an elderly man with white hair and a mustache, looking slightly to the right. The background is a solid dark blue. The text is overlaid on the lower half of the image.

**VÁCLAV
KLAUS**
**30 LET CESTY
KE SVOBODĚ
ALE I ZPĚT**

Mladá fronta

30 let ke svobodě. Ale i zpět

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

MLADÁ FRONTA

Václav Klaus

30 let ke svobodě. Ale i zpět – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

**VÁCLAV
KLAUS
30 LET CESTY
KE SVOBODĚ
ALE I ZPĚT**

**VÁCLAV
KLAUS
30 LET CESTY
KE SVOBODĚ
ALE I ZPĚT**

Mladá fronta

© Václav Klaus, 2019

Cover photo © Getty Images, 2019

ISBN 978-80-204-5457-7 tištěná verze

ISBN 978-80-204-5710-3 ePub

ISBN 978-80-204-5712-7 Mobi

ISBN 978-80-204-5711-0 ePDF

Předmluva autora

Blížící se třicáté výročí největší události posledního půlstoletí, ke které v naší zemi došlo – zbavení se čtyřiceti let komunismu a zahájení budování radikálně odlišného společenského systému –, je pro někoho, kdo toto „budovatelské“ období nejen intenzivně prožíval, ale snad mu i vtiskl něco z jeho charakteristik, dobrým důvodem k zastavení se a k zamyšlení. Zkusím to udělat tímto textem. Jeho původní, pracovní název byl: **Trvá to už třicet let: přišla chvíle pro ostrý, nikoli apologetický pohled na postkomunistickou éru.** Bylo to dlouhé a nebyl to název. Byl to předvýklad následného textu, což být nemá.

Mám pocit, že nejprve je třeba uvést několik vět k vymezení obsahu této knížky. Nejde mi v ní primárně o události kolem 17. listopadu 1989, o tom toho bylo napsáno hodně a nic nového k tomu říci neumím. Jestli mne něco stále znovu překvapuje, pak je to úsměvný proces „rození se“ nových a nových hrdinů 17. listopadu. Je to umožněno tím, že se už mnoho zapomnělo (leccos záměrně) a že i pamětníků ubylo.

Jde mi spíše o připomenutí toho, o co jsme usilovali po 17. listopadu a co je dnes zapomínáno (a někdy až věrolomně dezinterpretováno). Jde mi o diskusi obtížné cesty, která k úspěchu polistopadové transformace vedla. Jde mi o obhajobu oprávněnosti našich tehdejších postojů, logiky a podstaty námi prováděných transformačních kroků. Jde mi o připomenutí lidí (a s nimi spojených idejí), kteří tehdy proti transformačnímu vývoji vystupovali doma, ale v poslední době stále více a stále důrazněji i v zahraničí. Evropeizace naší české společnosti a všeobecná globalizace našich životů význam domácích faktorů a vlivů výrazně oslabují, ale to samozřejmě neznamena, že se máme smířovat s rolí pasivního objektu světových dějin.

Nejde mi o připomínání, nebo dokonce o nový výklad éry relativně rychlé transformace naší společnosti. **Spíše mi jde o to, v co se naše transformace vyvinula a kam nás před třiceti lety zahájené trendy a tendence a jejich v čase se rozvíjející deformace dnes vedou.** Určitě jinam, než kam jsme chtěli, i když základní cíl a úkol byl dosažen: dnešní svět nemá se starým komunismem bezprostředně nic společného.¹

To, co píši, nejsou memoáry, i když prvky memoárového psaní někteří čtenáři mohou v následujících stránkách

¹ Jeden z prvních čtenářů x-té verze rukopisu tohoto textu proti této tezi protestoval. Vidí podobné prvky narůstání nesvobody, návrat diktátu politiky nad ekonomikou, novou a nově prováděnou indoktrinaci lidí, agresivní potlačování patriotismu a pozitivního vztahu člověka k vlastnímu národu. Já je vidím také, ale starý komunismus to není. Novou nesvobodu bychom s tou starou neměli směšovat (a tím si historickou analýzu usnadňovat).

vidět. **Jsou to však v každém případě teze pro náš dnešek, nikoli historizující text.** Je to příspěvek k našemu dnešnímu hledání cesty vpřed, cesty, která právě teď v očích mnoha z nás vypadá jako zcela zablokovaná.

Úvod

U plynulých třicet let jsem prožil na špičce české politiky. I proto jsem si vědom nebezpečí své vědomé či podvědomé neadekvátní obhajoby této éry. Musím se přiznat, že nařčení z ní očekávám, i když nekritickou obhajobou minulých třiceti let tato knížka určitě není. Vrcholné politické role jsem zastával při vlídné i méně vlídné pozornosti, podpoře a respektu české veřejnosti, které byly v čase nevyhnutelně velmi proměnlivé. Občas na nich nic vlídného nebylo.

Přesto se něco za těch třicet let změnilo. Elementární respekt (a zdvořilost) chyběly u poražených ve volbách vždycky, ale míra hrubosti odmítání špičkové politické garnitury **zvolené ve svobodných volbách** nikdy v minulosti nebyla tak silná jako dnes. To je novinka, i když „Sarajevo“ a „Děkujeme, odejděte“ si někteří ještě až příliš dobře pamatujeme. Změnil se i slovník politiky a veřejných diskusí. Znělo by nafoukaně, kdybych řekl, že se změnila i kvalita politiků, ale myslím si, že **všeobecná vzdělanost bývala vyšší**. Mám na mysli trend posledních tří desetiletí.

Při letošním kulatém výročí pádu komunismu cítím, že je třeba učinit pokus o jistou rekapitulaci základních